

Жувагіна І.О., Філіпішина Л.М.

РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОСТІ

У науковій статті розглянуто основоположні етапи становлення та розвитку електронних торговельних систем на фондовому ринку країни. Визначена сутність та представлена класифікація Інтернет-трейдингу за основними економічними елементами. Запропонований алгоритм проведення торгів цінними паперами через систему Інтернет-трейдингу. Окреслені основні переваги та недоліки інтернет – трейдингу в сучасних умовах господарювання. Проаналізовано стан та перспективи розвитку у напрямку Інтернет-трейдингу на фондовому ринку України.

Ключові слова: інтернет-технології, інтернет-трейдинг, фондовий ринок, ринок цінних паперів, фондова біржа, котирування, онлайн-брокер, інвестиції, інвестор-трейдер.

Постановка проблеми. За динамічних умов сьогодення у зв'язку з активним розвитком всесвітньої мережі Інтернет з'явилася термінова необхідність створення інформаційного ресурсу, направлено на вирішення проблем у застосуванні інформаційних технологій в бізнесі. Етап, при якому ми увійшли у нове тисячоліття, характеризується переходом від індустріальної до інформаційної ери, завдяки чому розвиток Інтернет-технологій прийняв стрімкий і всепоглинаючий характер. Відтак і придбання цінних паперів визналося в усьому світі найкращим способом вкладення вільного капіталу та стало доступним всім бажаючим без виключення. Попит на інтерактивну торгівлю акціями, опціонами, ф'ючерсами продовжує зростати з кожним днем. Все більше банків і брокерських компаній освоюють новий перспективний напрямок інноваційної діяльності – інвестиційний трейдинг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток торгівлі цінними паперами, особливо в напрямку розвитку електронної комерції, обговорюються вченими-економістами на різних наукових рівнях протягом достатньо тривалого часу.

Деякі інформаційні аспекти активності фондового ринку, зокрема в частині впровадження інноваційних технологій, особливостей функціонування та напрямів розвитку інвестиційного трейдингу, активно досліджуються вітчизняною та зарубіжною науковою спільнотою. Специфіку онлайн-

торгівлі цінними паперами в розрізі актуальних шляхів розвитку систем інтернет-трейдингу, продовжують вивчати у своїх наукових працях Г.Х. Бейкер, Х. Кіймаз, Б. Вебер Д. Гладун, М. Гринь, І. Дмитрюк та ін.

Однак, вивчаючи процеси впровадження Інтернет-трейдингу в Україні, науковці приділяють недостатньої уваги особливостям використання даної послуги на вітчизняному фондовому ринку в умовах конкуренції державних фондових бірж.

Формулювання цілей статті. На основі сформованої проблематики пропонуємо розглянути стан і основні конкурентні переваги механізмів торгівлі через інтернет та визначити перспективи їх подальшого розвитку на фінансовому ринку України; вважаємо необхідним розкрити сутність, висвітлити переваги / недоліки та довести доцільність використання інвесторами, насамперед фізичними особами, нової технології торгівлі цінними паперами – Інтернет-трейдингу.

Опис основного матеріалу дослідження. Інтернет-трейдинг (internet trading) – це можливість здійснювати угоди за усіма класами активів та валют через інтернет. В останні десятиліття такий спосіб торгівлі отримав дуже широке розповсюдження. Інноваційне направлення виникло завдяки “Українській біржі” достатньо нещодавно, оскільки з розвитком технологій та проникнення інтернету практично в усі сфери життя людей доступ до торгів на біржі став цілком реальним для кожного. Динамічний розвиток сьогодення продовжує диктувати все нові і нові можливості інтелектуальних технологій - Інтернет-трейдингу, як способу вкладення і примноження свого капіталу, оскільки вже на даному етапі розвитку нашої країни саме ця послуга стала кращою альтернативою банківським внескам, купівлі нерухомості для збереження і примноження особистого капіталу [1].

© Жувагіна Ірина Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та організації виробництва, ППІ НУК імені адмірала Макарова, м. Первомайськ, тел.: +380978154131, e-mail: Irene.zhuvagina@gmail.com

Філіпішина Лілія Михайлівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та організації виробництва, ППІ НУК імені адмірала Макарова, м. Первомайськ, тел.: +380974705200; e-mail: ontariofilpi@mail.com

Трейдинг в мережі приваблює потенційного інвестора, насамперед зовнішньою простотою здійснення угод і низькими тарифами на послуги онлайн-брокерів. При цьому, так само, як і в реальності, інвестор може скористатися повнофункціональним сервісом, цілком покладаючись на кваліфіковані консультації брокера, або дисконтними сервісом, коли вся відповідальність за прийняття торгового рішення перекладається на плечі інвестора. Трейдер отримує доступ до біржі за допомогою спеціальної торгової програми і може в режимі реального часу відслідковувати ринкову ситуацію і приймати обґрунтовані інвестиційні рішення. Торгову програму трейдерам надає онлайн брокер який забезпечує технічну та аналітичну підтримку своїм клієнтам.

Інтернет-трейдинг – це реальний спосіб приватним інвесторам і трейдерам нарощувати

свій капітал на торгівлі акціями, нарівні з професійними учасниками ринку цінних паперів. Інтернет-трейдинг надає можливість самостійно купувати і продавати акції українських підприємств з будь-якої точки земної кулі при наявності комп'ютера та Інтернету, використовуючи при цьому прямий доступ до фондової біржі [2].

Інтернет-трейдинг зацікавить таку категорію інвесторів, яка дбає про фінансову стабільність та збільшення свого капіталу; не прагне залежати від певного місця й часу; готова постійно вчитися, застосовувати нові інструменти при торгівлі на біржі; є фінансово грамотною, амбіційною.

Дослідження категоріальних аспектів, дозволило систематизувати та представити до розгляду класифікацію основних економічних елементів Інтернет – трейдингу (див. рис. 1).

Класифікація Інтернет-трейдингу за основними економічними елементами	
Інтернет-трейдинг як бізнес	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Приватний трейдер постійно відслідковує динаміку вартості акцій, проводить аналіз ринку і здійснює відповідні операції на ньому. ➤ Основним доходом є прибуток, отриманий від купівлі / продажу цінних паперів. ➤ Перевагою цього виду діяльності є свобода дій і вільний графік, оскільки трейдер самостійно приймає інвестиційні рішення і, відповідно, одноосібно несе відповідальність за них.
Інтернет-трейдинг як додатковий заробіток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Надає можливість працювати на основній роботі і паралельно стежити за фондовим ринком. ➤ Дозволяє грати на біржі, отримуючи додатковий дохід на різниці курсів акцій.
Інтернет-трейдинг як спосіб інвестування	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Відсутність часу та бажання постійно слідкувати за ринком спонукає інвестора до розуміння можливостей і вигод, які надає процес інвестування в акції, з переважно річним періодом. ➤ Дозволяє примножувати свій капітал за допомогою накопичувального інвестування.

Рис. 1. Класифікація інтернет-трейдингу за основними економічними елементами*

* Систематизовано авторами на основі джерел [2], [3], [4]

Потрібно розуміти, що напряму співпраця з біржою ускладнена, а відтак доводиться укладати договір з компанією-брокером. Біржа просто не може співпрацювати зі всіма охочими. Робота здійснюється виключно з професійними учасниками фондового ринку, які, у свою чергу, виконують заявки кінцевих інвесторів, а відтак і успішність використання Інтернет-трейдингу цінних паперів приватними інвесторами залежить від якості наданих послуг і кількості додаткових сервісів, що надаються брокером.

Представимо до розгляду основоположні етапи, алгоритм виконання яких передбачає

проведення торгів цінними паперами через систему Інтернет-трейдингу (див. рис. 2).

Процедура торгів цінними паперами через мережу Інтернет є не досить складною як для інституційних так і для індивідуальних інвесторів. Здійснювати он-лайн торгівлю цінними паперами у нашій країні надають можливість два торговельних майданчиках – ВАТ «Українська біржа» і ВАТ «ПФТС» завдяки чому для національного інвестора інвестування на ринку цінних паперів стало значно простішим, доступнішим та дешевшим. Усі привілеї, якими раніше могли користуватися лише професійні учасники або дуже великі

інвестори, стали доступними кожному інвестору, який цього забажає.

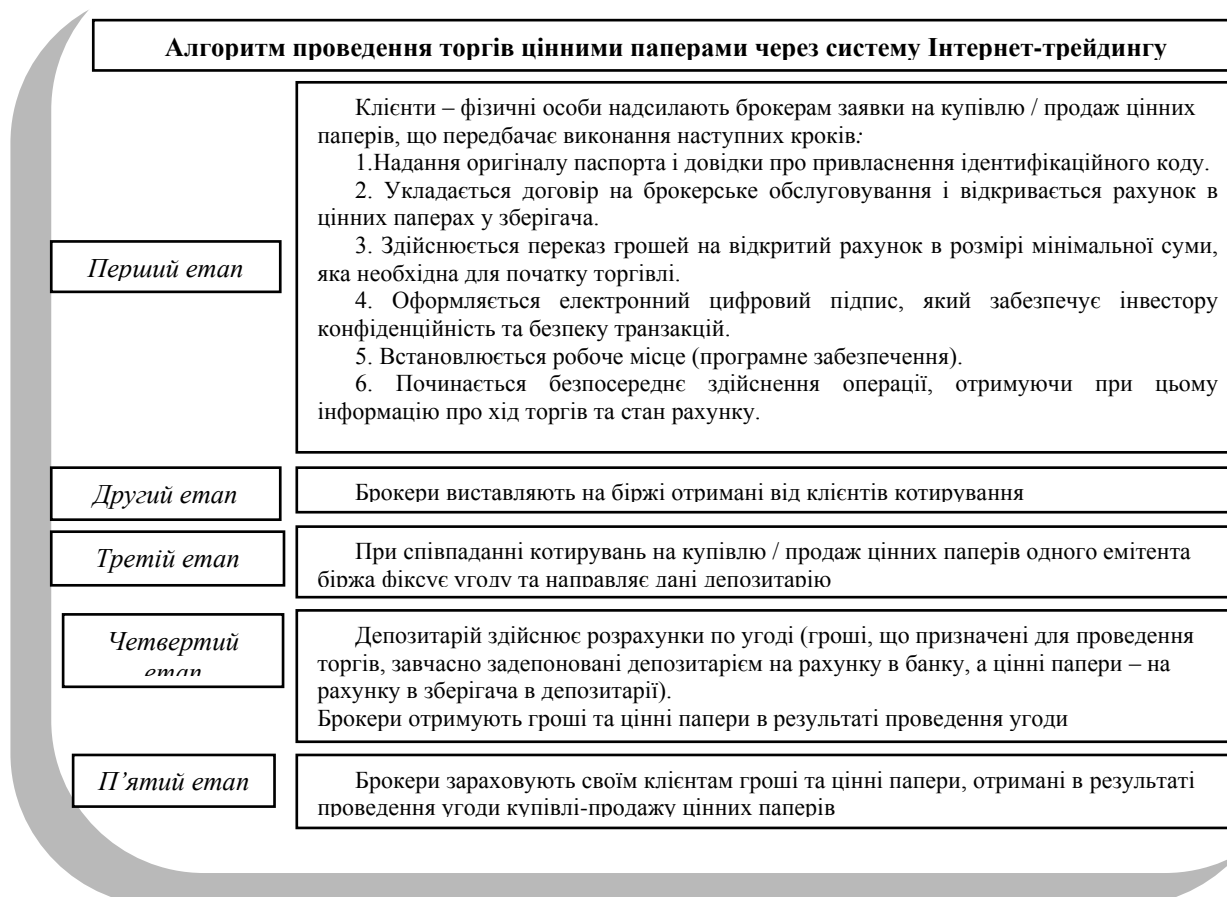

Рис. 2. Алгоритм проведення торгів цінними паперами через систему Інтернет-трейдингу*

* Розроблено авторами

Переваги Інтернет-трейдингу для приватних інвесторів достатньо зрозумілі, оскільки спрощується і прискорюється процес обороту укладення договорів, зростає майже до безмежності кількість операцій, яку інвестор може здійснити за день.

З огляду на окреслені вище аспекти, на рисунку 3 пропонуємо більш детально ознайомитися з основними перевагами та недоліками Інтернет-трейдингу за сучасних умов господарювання.

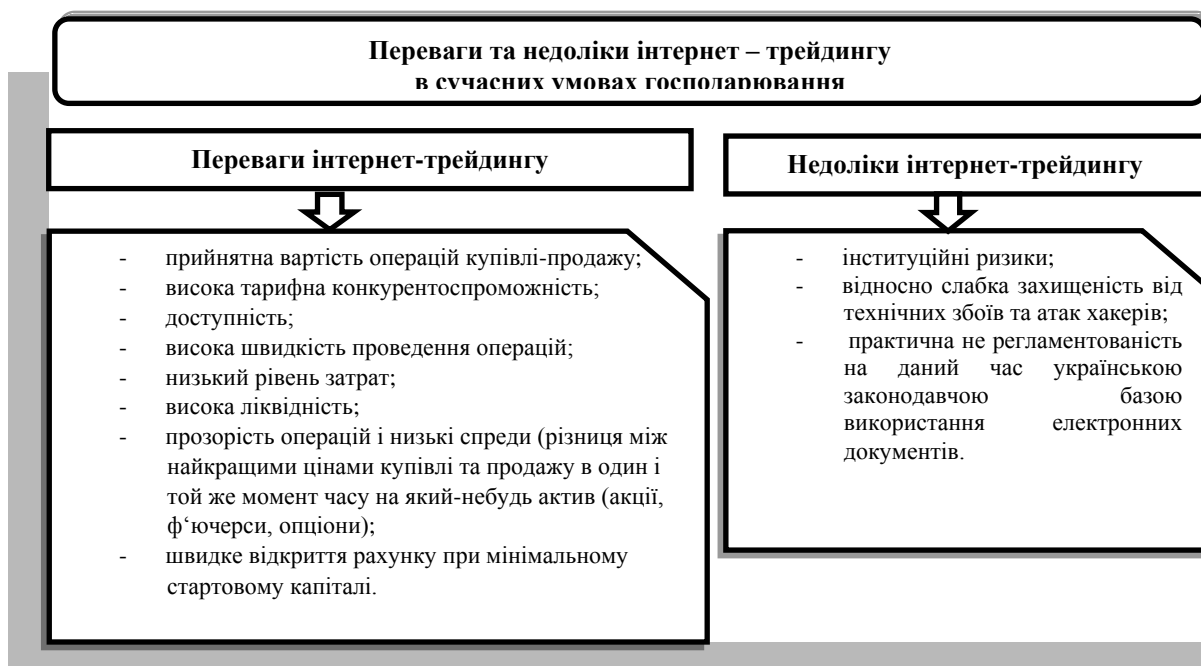

Рис. 3. Переваги та недоліки інтернет – трейдингу в сучасних умовах господарювання*

* Систематизовано авторами на основі джерел [3], [4]

Можна дійти висновку, що напрямок Інтернет-трейдингу являється складною системою, що складається з низки сильних та слабких сторін.

Позитивними моментами слід назвати однакові умови торгів для усіх учасників ринку: ніхто не має жодних переваг у доступі до торговельної інформації або умов здійснення операцій. Не менш важливу роль відіграє зручність взаєморозрахунків та можливість здійснення контролю за своїми торговими позиціями, рухом грошових коштів. Безперервний потік інформації в режимі реального часу, поточних котирувань і новин від провідних спеціалізованих інформаційних агентств, зокрема можливість застосування різних торгових стратегій та використання систем автоматичної торгівлі, характеризують сучасну систему Інтернет-трейдингу як високоефективну.

Представлені недоліки надали змогу більш детально дослідити слабкі сторони інноваційного напрямку, серед яких основну роль відіграють високі ризики втрати капіталу при торгівлі на біржах або форекс ринку; регулярна необхідність присутності за комп'ютером та ін.

Відтак трейдинг — дуже складна, психологічно важка робота, оскільки на ринку трапляються не тільки успішні угоди, а й серйозні грошові втрати. Тому саме дисципліна, психологічна стійкість, самовладання і контроль

відіграють найважливішу роль у процесі здійснення інтернет - операцій.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Впровадження інтернет-торгівлі вже призвело до змін у структурі біржового обігу в усьому світі. Відтепер торгівля на біржі стала настільки дешевою, швидкою і повсякчас доступною, що мільйони людей легко та швидко засвоїли нові технології.

З появою нових популярних електронних торговельних майданчиків інституційні інвестори почали перемикати свою увагу на повністю електронні торговельні системи, відомі як алгоритмічні торговельні системи. Залежно від кількісних моделей, розрахованих на основі даних ринку (історичних і в режимі реального часу), алгоритмічні торговельні системи розміщують замовлення без людського втручання на основі ринкових даних в режимі реального часу. Крім того, за допомогою алгоритмічної торгівлі інвестори можуть автоматично визначати терміни, ціну та якість замовлень, а також контролювати ринкові умови [5].

З огляду на окреслені вище аспекти подальші дослідження плануємо в напрямку вивчення особливостей функціонування алгоритмічної торгівлі, зокрема високочастотної торгівлі фінансовими інструментами, обґрунтуванні її переваг в контексті швидкого прийняття і реалізації інвестиційних рішень.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтернет трейдинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finconsul.net/articles/150>
2. Що ж таке Інтернет-трейдинг? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://np.org.ua/2012/01/scho-zh-take-internet-trejdinh/>
3. Новий етап розвитку фондового ринку України при впровадженні інтернет-трейдингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=42145>
4. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://2.epravda.com.ua/press/2009/10/4/209973/>
5. Интернет-трейдинг на рынке ценных бумаг новые возможности и риски в инвестиционной деятельности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.banksgroup.ru/internet_treyding_na_rinke_tsennih_bumag_novie_vozmozhnosti_i_riski_v_investitsionnoy_deyatelnosti-649.html

REFERENCES

1. Internet trading [elektronnij resurs]. – rezhim dostupu: <http://finconsul.net/articles/150>
2. Shho zh take internet-trejdinh? [elektronnij resurs]. – rezhim dostupu: <http://np.org.ua/2012/01/scho-zh-take-internet-trejdinh/>
3. Novij etap rozvitku fondovogo rinku ukraini pri vprovadzheni internet-trejdingu [elektronnij resurs]. – rezhim dostupu: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=42145>
4. Perspektivi internet-trejdingu v Ukraini [elektronnij resurs]. – rezhim dostupu: <http://2.epravda.com.ua/press/2009/10/4/209973/>
5. Internet-trejdinh na rynke cennyx bumag novye vozmozhnosti i riski v investicionnoj deyatelnosti [elektronnij resurs]. – rezhim dostupu: http://www.banksgroup.ru/internet_treyding_na_rinke_tsennih_bumag_novie_vozmozhnosti_i_riski_v_investitsionnoy_deyatelnosti-649.html

Одержано 10.03.2016 р.